

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI (İL GENELİ ORTAK)
TARİH
10. SINIF

ÖĞLE
OTURUMU

Aldığı Puan

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 1, 2, 3, 4, 6 ve 7. sorular 15 puan, 5. soru 10 puan değerindedir.

1. Tımar sistemi, Osmanlı Devleti'nde oldukça önemli bir yere sahipti. Osmanlı Devleti'nin askerî, ekonomik ve sosyal durumunu da doğrudan etkiledi.

Buna göre tımar sisteminin Osmanlı Devletine sağladığı siyasi (idari), askeri ve ekonomik faydalardan birer örnek yazınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Üç alanın her biriyle ilgili verilecek uygun örnekler en az bir örnek doğru kabul edilir, her örnek 5 puan olarak değerlendirilir.

Örneğin;

Siyasi: Merkezi otoriteyi güçlendirdiler, askeri yapılar arası denge sağlanması vb.

Askeri: Güçlü bir ordu oluşturuldu, taşra güvenliğinin sağlanması vb.

Ekonomik: Üretimde süreklilik, memur maaşlarının hazineye yük olmaması, devlet hazinesine doğrudan gelir gitmesi, vergilerin düzenli toplanması vb. cevaplar

2. Osmanlı Devleti'nde devşirme sistemi devletin ilk dönemlerinden itibaren uygulanmıştır. Bu sisteme göre sekiz ile yirmi yaş aralığında olan Hristiyan çocukları devşirme olarak alınmıştır. Alınan bu çocuklar yeteneklerine göre askeri ve idari kadrolara yerleştirilmişler ve devlette önemli görevler üstlenmişlerdir.

Devşirme sisteminin Osmanlı Devleti'ne sağladığı faydalardan üç tanesini yazınız? (15 puan)

Cevap Açıklaması: Askeri, idari, eğitim vb gibi olanlarda devşirme sisteminin sağladığı düşünülen üç fayda belirtmesi gerekir. Her bir fayda 5 puan olarak değerlendirilir.

Örneğin; Hristiyan çocuklar devşirilerek askeri kadrolarda görevlendirilmişlerdir, İdari kadrolarda görevlendirilmişlerdir, ordu çeşitlendirilmiştir, merkezi otorite güçlendirilmiştir, önemli yöneticilerin yetişmesinde etkili olmuştur. vb. cevaplar.

3. Ahi Evran tarafından kurulan Ahi teşkilatı XIII. yüzyıldan sonra bir esnaf-sanatkâr birliği hâline dönüşmüş, XIII. yüzyıldan itibaren Anadolu'nun Türk-İslam yurdu haline gelmesinde ve Osmanlı Devleti'nin kurulmasında da büyük rol oynayan dinî, sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi ve askeri boyutları olan bir teşkilattir.

Ahi Teşkilatının Anadolu'nun kısa zaman içinde Türk-İslam yurdu haline gelmesine katkıların nelerdir? Açıklayınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Ahilik dürüstlük, sevgi, dostluk, yardımlaşma, cömertlik, yardımseverlik, güven, bilgi ve dayanışma gibi öğretileri sayesinde Anadolu'nun Türk-İslam yurdu haline gelmesine katkı sunmuştur. Ahilik mensubu esnaf ve sanatkârlar şehirlere yayılmak suretiyle ahiliğin öğretilerini Anadolu'ya yaymışlardır. Ahî teşkilatında yetişen insanlar, Anadolu'ya sevgi ve fazilet tohumları saçarak yerli halkın gönlünü fethetmiş, Türk'ün adaletini, dürüst yaşayışını ve İslâm'ın güzelliklerini duyurmuşlardır. Ahî Evran, kurmuş olduğu teşkilat sayesinde İslam'ı tam olarak öğrenmemiş insanlar arasında İslam'ı yayma faaliyetini sürdürmüştür. (Konu bütünlüğü içerisinde bu doğrultuda verilebilecek cevaplar doğru kabul edilir.)

4. Osmanlı Devleti idaresi seyfiye (askerî sınıf, askerî bürokrasi), ilmiye (Ulema) ve kalemiye (sivil bürokrasi) şeklinde birbirini tamamlayan üç bölümden oluşurdu.

Buna göre Yönetenler sınıfında yer alan Seyfiye sınıfının divandaki temsilcilerini yazınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Üç temsilci yazması beklenir. (her biri 5 puan)
Veziriazam (Sadrazam)-vezirler, kaptanıderya, yeniçeri ağası

5. Osmanlı Devleti'nde eğitim veren en önemli kurum medreselerdi. Farklı meslek grupları yetiştirmek için farklı alanlarda eğitim hizmeti veren medreselerde eğitim ve öğretim ücretsizdi. Medrese eğitimini bitirenler icazet alarak müderrislik (öğretmenlik) ve kadılık için başvurabilirlerdi.

Buna göre Osmanlı medreselerinin hangi alanlarda eğitim verdiğini yazınız. (10 puan)

Cevap Açıklaması: Dini (Kur'an, hadis, tefsir, fıkıh gibi) ve ilmi/pozitif (astronomi, matematik, fizik gibi) bilimlerin her ikisini de ifade etmesi beklenir. Ayrıca bu kavramları/alanları karşılayabilecek parantez içindeki gibi alt dallar da doğru kabul edilir. (her bir alanla ilgili yanıt 5 puan)

6. İstanbul'un fethinin Dünya tarihi açısından sonuçlarından üç tanesini yazınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Fethin dünya tarihi açısından sonuçlarından üç tanesini ifade etmesi beklenir. (her bir sonuç 5 puan)

Örneğin; İstanbul'un Fethi ile Orta Çağ kapanıp, Yeni Çağ açıldı. Kalın surları yıkabilecek büyük ve güçlü toparın yapıldı. Avrupa'daki derebeyliklerin yıkılmasına ve merkeziyetçi krallıkların güçlenmesine neden oldu. İstanbul'un Fethi ile İpek Yolu'nun Orta Asya'dan Avrupa'ya giden kolunun Osmanlı Devleti'nin eline geçmesi sağlandı. Avrupalıları yeni ticaret yolları arayışına yöneltti. Bu olay ' Coğrafi Keşiflerin nedenlerinden birini oluşturdu. İstanbul'un Fethinden sonra İtalya'ya giden bilim adamları, orada eski Yunan ve Roma eserlerini inceleyerek, Rönesans'ın başlamasına katkıda bulundular. vb cevaplar

7. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethinden sonra sırasıyla Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım'ı fethetmesinin ortak sonucu nedir? (15 puan)

Cevap Açıklaması: Karadeniz'in Türk gölü haline gelmesini sağlamak doğrultusunda verilen cevaplar doğru kabul edilecektir.

Ayrıca adı geçen yerler ipek yolunun bu güzergâhlardaki noktaları olduğundan bu noktaların kontrol altına alınması/ticaret yollarının ele geçirilmesi sonucunu da oluşturabilir. Bu bakımdan bu sonucu ifade eden cevaplar da doğru kabul edilir.